

Pred seminarjem v Ovcji vesi

Prihodnjo soboto se bo začel v Ovcji ve-
si dvodnevni seminar Slovenske skupnosti,
ki se ga bodo udeležili člani strankinih
pokrajinskih svetov iz Trsta in Gorice kot
tudi nekateri izvedenci na področju poli-
tike, kulture in družbenih ved. Namen se-
minarja, ki je izrazito študijske narave, je
globlje proučiti stanje znotraj Slovenske
skupnosti, preveriti veljavnost in aktual-
nost njenih temeljnih programskih načel
ter začrtati nove smernice za nadaljnje
politično delovanje.

Nujnost in koristnost seminarja sta na
dlani. Že nekaj let je namreč opaziti v vr-
stah Slovenske skupnosti upadanje nekda-
njega elana, kar najbrž ni posledica le u-
trujenosti. Vtis imamo, kot da je Sloven-
ska skupnost zgubila tesnejši stik s slo-
venskimi množicami, zlasti z nekaterimi
njenimi plastmi. Pereč je zlasti problem
stikov z mladino, tudi in predvsem s štu-
dirajočo mladino. Mladi so že po naravi
bojevitni in neučakani ter že nekako kon-
stitucionalno v sporu z dejanskostjo, ki jih
obdaja. Ne morejo razumeti taktiziranja
in kompromisarstva ter zahtevajo in pri-
čakujejo od svoje politične organizacije več
odločnosti in poguma, skratka več bojevi-
tosti. V tem pogledu prav gotovo ne mo-
rejo biti zadovoljni s stanjem v Slovenski
skupnosti, in sicer tudi zato ne, ker ga ne
poznajo natančno, saj jim je morda bolj
znan kliše, ki ga o Slovenski skupnosti
prinaša italijanski tisk in nasprotna ust-
na in pismena propaganda. Zato čaka Slo-
vensko skupnost, zlasti na tem področju,
še veliko dela.

Slovenska skupnost pa mora, po našem,
poleg tega in drugih podobnih problemov
ponovno pretresti glavni smisel in prven-
stveni razlog svojega obstoja, ki obstajata
v nenehni skrbi in trajnemu prizadevanju
za obstoj ter vsestransko nadaljnjo rast
slovenske narodne manjšine v Italiji. Moti
se namreč tisti, ki misli — in takih ni
malo med nami — da bo korenita druž-
bena sprememba v državi avtomatično re-
šila tudi slovenske manjšinske probleme
in nas odvezala od nadaljnjih prizadevanj
ter bojev za uveljavljanje naših najosnov-
nejših pravic. Ne da bi podcenjevali ali o-
malovaževali morebitne, tudi nujno po-
trebne družbene spremembe, nas zlasti no-
vejša zgodovina uči, da so obstajale in še
obstajajo hude težave, kar zadeva pravilne
in pravične odnose med Slovenci in Itali-
jani tudi v taki stranki, kot je KPI, kar je
med drugim prišlo do izraza na zadnjem
strankinem kongresu v Trstu.

(dalje na 3. strani)

ITALIJI MANJKA SAMO VLADA

Mnogo se govori in piše o politični in
gospodarski krizi, v katero je zašla Italija,
toda bistvo vse krize je v tem, da Italiji
manjka prava vlada. Že ob nastopu Mo-
rove vlade smo opozorili na njeno šib-
kost; Moro ni osebnost, ki bi imel kake
posebne odlike in sposobnosti za reševa-
nje velikih problemov v času krize. Njego-
va moč, če se lahko tako reče, je v tem,
da zna posredovati: t.j. da ima poseben
dar prepričevanja sprtih strank, da še ob-
sedijo za mizo, namesto da bi vstale in
šle narazen ali pa si skočile v lase. Tudi
to je dragocena lastnost v času hudih pre-
pirov in sporov. Toda to ni vladanje in s
tem, da se še naprej debatira za mizo o
težkih problemih, še nikakor ni rečeno, da
se jih tudi rešuje. Govorjenje in diskutira-
nje je eno, reševanje problemov pa drugo.
Trenutno je položaj tak, da se v vladi in
zunaj nje veliko diskutira, pa malo ali nič
naredi.

Mogoče bo kdo dejal, da je to dokaz
demokracije. Toda dejansko je bolj dokaz
demagogije, ali bolje rečeno, neodločnosti,
ki bi rada naredila vtis, kot da nekaj de-
la in kot da je vsa vneta za reševanje kri-
ze oziroma za to, »da popelje Italijo iz dol-
gega tunela krize«, kot se danes temu pra-
vi z najnovejšo modno politično frazo.

Človek bi pričakoval, da je v današnjih
razmerah v Italiji, spričo politične in go-
spodarske krize, prvo in najbolj nujno od-
ločno dejanje oziroma dejanja. Potrebno bi
bilo dati novega zagona gospodarstvu,
predvsem z različnimi nujnimi ukrepi, ki bi
vrnili zaupanje in podjetnost tistim gospo-
darskim panogam, ki so najbolj v krizi, kot
npr. gradbeništvo. Potrebno bi bilo zasno-
vati in začeti čimprej uresničevati obsežen
program ljudskih stanovanj. Zvišati bi bilo
treba produktivnost dela, spodbuditi po-
trošnja in napraviti red v bančništvu, ki
se je spremenilo v odušeno podjetnost. Z
jasnimi in odločnimi predpisi, nadzorstvom
in sankcijami bi bilo treba razgibati sito
in leno birokracijo v državnih in poldržav-
nih ustanovah, da bi hitreje, to se pravi
sproti reševala vse zadeve, ne pa jih za-
vlačevala mesece in leta. Medtem ko so
bari v bližini velikih državnih podjetij ve-
dno polni njihovih nameščencev, morajo
ljudje čakati pred okenci, za katerimi ne
najdejo vsaj v 60 odstotkih primerov niko-
gar. Treba bi bilo napraviti konec nepre-
stanim in nesmiselnim stavkam, bodisi da
se konkretizira z zakonom ustavno načelo,
da je treba »urediti pravico do stavke«,

ali da se v vseh možnih primerih ugodi de-
lavskim in nameščenskimi zahtevam, če so
upravičene.

Pri tem bi bilo treba pritegniti tudi po
zakonodajni poti delavce in nameščence k
soupravljanju in s tem k soodgovornosti
pri gospodarskem upravljanju podjetij, ta-
ko da se bodo lahko sami prepričali, kako
podjetje deluje, koliko ima dobička in ko-
liko lahko daje za plače, ne pa da se bo-
do večno vdajali mitu, da ima podjetnik
neomejene možnosti dobička in da so nje-
govi nameščenci vedno zatirani in ogolju-
fani za velik del plačila za svoje delo, na
čemer temelji frazeologija o »padronih« in
»mezdnih sužnjih«. To velja danes le še
za tiste, ki niso organizirani v sindikatih,
ne zato, ker bi sami hoteli, ampak zato,
ker jih sindikati nočejo, ker se jim do-
zdevno ne spleča več, da bi se ukvarjali z
»majhnimi zadevami«. Njihova strategija
je preračunana na mase in s tem na po-
litični pritisk.

Treba bi bilo zagotoviti dosledno zako-
nitost poslovanja vseh ustanov, državnih
in drugih, v resnici pa vlada v tem pogle-
du, tudi po krivdi samovoljne birokracije,
pravi kaos. Mnogi državljani morajo s tož-
bami izterjati od države svojo pravico, kar
jim jemlje čas in denar. Ljudi se polašča
nezaupanje, ko vidijo, da lahko javne, dr-
žavne in poldržavne ustanove očitno leta
in leta kršijo zakone, ne da bi jim kdo kaj
mogel, medtem ko je zasebnik ali zasebno
podjetje za isti prekršek strogo kaznovan.
In lahko bi še naštevali.

Toda namesto da bi vlada spričo vsega
tega zagrabila za delo in postala motor,
ki bi pognal vsa stoječa ali prepočasi se
vrteča kolesa državnega stroja in gospo-
darskega ustroja, se obotavlja, diskutira,
prosi, svari, izreka temne napovedi, se do-
brika opoziciji, ki ne misli na drugo kot
na oblast, naj bo vendar prizanesljiva in
dobrohotna in naj ji pomaga iz zadreg.
(Glej Morov govor v Bariju!) Komunistom
mora iti na smeh... Namesto da bi vlada
vladala, se obupno ozira okrog in išče re-
šilne roke. Medtem pa se vlada in odloča
povsod, samo ne tam, kjer bi se moralo.
Vse oči so uprte v vodstvo strank, krščan-
sko-demokratske, socialistične in komuni-
stične, kaj bodo storila, kakor da imajo
ona pravico in oblast, da odločajo o tistem,
kar bi morala storiti vlada. Odločajo vod-
stva sindikatov, ki so med velikim šmar-
nom spravila državo skoraj v kaos in gro-

(dalje z 2. strani)

RADIO TRST A

:: NEDELJA, 21. septembra, ob: 8.00 Koledar. 8.05 Slovenski motivi. 8.30 Kmetijska oddaja. 9.00 Sv. maša. 9.45 F. Busoni: Sonata št. 2 v e molu za violino in klavir, op. 36. 10.15 Poslušali boste. 11.15 Mladinski oder: »Modra kapica«. Napisala Alma Meille Calvino, prevedla Desa Kraševac. Režija: Lojzka Lombar. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 12.30 Glasbena skrinja. 13.30 - 15.45 Glasba po željah. 14.30 Nedeljski vestnik. 15.45 »Matura«. Igra, napisal Ladislav Fodor, prevedla Nada Konjedic. RO. Režija: Jože Peterlin. 17.45 Hiti na 45 obratov. 18.00 Šport in glasba. 19.00 Folk iz vseh dežel. 19.30 Zvoki in ritmi. 20.00 Šport. 20.30 Sedem dni v svetu. 20.45 Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke. 22.00 Nedelja v športu. 22.10 Sodobna glasba. Igor Stuhec: C Tion. Ansambel »Slavko Osterc« iz Ljubljane vodi Ivo Petrič. 22.35 Pesmi za vse okuse.

:: PONEDELJEK, 22. septembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 14.30 Pregled slovenskega tiska v Italiji. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 18.30 Baletna glasba. 19.10 Odvetnik za vsa: kogar. 19.20 Jazz glasba. 20.00 Športna tribuna. 20.35 Slovenski razgledi: Literarni sprehodi po naših krajih - Klarinetist Igor Karlin, pianist Aci Bertonec. Aleksej Butakov: Suita; Bohuslav Martinu: Sonatina - Trst in okolica v zgodovini Matija Sila - Slovenski ansambli in zbori. 22.15 Glasba v noč.

:: TOREK, 23. septembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.30 Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke. 12.50 Klavirska medigra. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Kvartet »Amadeus«. 19.10 Slovenski biografski roman. (Martin Jevnikar). 19.30 Za najmlajše: »Blejsko jezero«. Napisal Franc Jeza. RO. Režija: Stana Kopitar. 20.00 Šport. 20.35 G. Verdi: Moč usode, opera. 21.55 Nežno in tiho.

:: SREDA, 24. septembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Sopranistka Gloria Paulizza, pianist Ennio Silvestri. 18.45 Jazz ansambel Maria Schiana. 19.10 Avtor in knjiga. 19.30 Zbori in folklor. 20.00 Šport. 20.35 Simfonični koncert. Vodi Anton Nanut. Sodelujeta harfistka Ruda Kosi in basist Ivan Sancin. Slavko Osterc: Religioso iz Suite za orkester; Zvonimir Ciglić: Concertino za harfo in godalni orkester; Josip Michl - ork. Kruno Cipci; Pevcu; Fran Serafin Vilhar - ork. Kruno Cipci; Mornar; Slovenski komorni orkester. 21.40 Motivi iz filmov in glasbenih komedij.

:: ČETRTEK, 25. septembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Slovenski razgledi. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za naše poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 V ljudskem tonu. 19.10 Človeško telo in njegove obrambne sposobnosti (Giovanni Marozzi). 19.25 Za najmlajše: pravljice, pesmi in glasba. 20.00 Šport.

:: PETEK, 26. septembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Simfonične skladbe. 18.55 Vokalni ansambel »The Platters«. 19.10 Na počitnice. 19.20 Jazz glasba. 20.00 Šport. 20.35 Delo in gospodarstvo. 20.50 Vokalno instrumentalni koncert Vodi Rado Simoniti. Sodelujejo sopranistka Zlata Ognjanovič, mezzosopranistka Božena Glavak in Milka Evtimova, tenorista Simeon Gugulovski in Juri Reja, baritonist Stane Koritnik in basist Ivan Sancin. Orkester ljubljanske Opere. 22.10 V plesnem koraku.

:: SOBOTA, 27. septembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Poslušajmo spet. 13.30 15.45 Glasba po željah. 15.45 Avtoradio 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Tržaški baročni ansambel: flavtist Miloš Pahor, oboist Giovanni Sperandio, violončelist Nereo Gasperini, klavičembalistka Dina Slama. 18.50 Glasbena zlepljenka. 19.10 Spomini in pričevanja. 19.30 Pevska revija. 20.00 Šport. 20.35 Teden v Italiji 20.50 »Tončeto dogodivščine«. Radijska igra, napisala Marija Petaros. RO. Režija: Jože Peterlin. 21.30 Vaše popevke. 22.30 Orkester tedna: Paul Mauriat.

Italiji manjka samo vlada

(Nadaljevanje z 1. strani)

zijo te dni to spet storiti; odločajo organizacije podjetnikov, velike banke, sodišča, policija, davkarje, veleindustrije, vsakovrstni samovoljni monopoli in organizacije. Oblast je razdrobljena na tisoč deležev in vsak skuša svojega še povečati na škodo drugih in celote. Ni slučaj, da se je pojavil izraz »fevdalizacija oblasti«: vse to namreč spominja na srednjeveški »fevdalni sistem delitve oblasti. Toda to povzroča kaos, razmere postajajo nevzdržne, kriminal najde v njih idealne pogoje za svojo ogabno dejavnost in ni čudno, če se širijo kot kuga najostudnejše oblike hudo delstva, kot npr. ugrabitve in ubijanje ugrabljenih, bančni ropi s talci in uboju itd.

Italijo lahko potegne iz takega stanja samo odločna in sposobna vlada, ki se bo zavedala, kaj je njena naloga in dolžnost. Vlada, ki bo dosledno spoštovala demokracijo, a ji tudi pri drugih pripomogla do zmage s tem, da bo napravila konec uradnim in neuradnim samovoljnostim in očitnemu kršenju zakonov; ki si bo upala

krepko poseči v gospodarsko in socialno dogajanje s premišljenimi in smiselnimi ter dovolj širokopoteznimi posegi; vlada, ki se ne bo držala na oblasti samo s sposobnostjo »posredovanja« in pregovarjanja svojega predsednika ali s tem, da baje drugačno politično ravnovesje ni mogoče, ali zaradi računov med raznimi skupinami. Takša vlada bo vrnila Italiji zaupanje v demokracijo in demokratične stranke in se ji ne bo treba bati iti na volitve.

—o—

Nastala je še ena nova država, Papuanija na Novi Gvineji, ki jo je doslej upravljala Avstralija. Nova država ima okrog 460.000 kv. km. in približno 2.500.000 prebivalcev. Večinoma so še pogani.

Španski diktator Franco se krvavo poslavlja, kot je krvavo tudi prišel. V ječah čaka na izvršitev smrtno obsodbe pet mladih Baskov, zdaj pa zahteva vojaški tožilec smrtno obsodbo še za pet drugih. Med njimi sta dve dekleti.

SKOZI DALJNOGLED

KDO MORA IMETI DROBIŽ

Mnogi tržaški trgovci in baristi nočejo postreči gostu, ki hoče plačati z bankovcem namesto z drobižem. Navadno ga tudi precej neprijazno odpravijo. Menimo, da bi se morali za to pozanimati policijski in sodni organi. Italijanski bankovci so zakonito plačilno sredstvo in kdor plača z njimi, so mu v trgovinah in barjih dolžni postreči, drugače storijo dejansko kaznivo dejanje. Zato je njihova stvar, da si preskrbijo drobiž ali znamke ali telefonske kovance za menjavo, predvsem pa da terjajo drobiž od bank, ne pa od gostov. To opombo naslovljamo tudi na omenjene organe.

ZAKAJ NE BI POSKUSILI TUDI PRI NJIH?

Televizija Ljubljana je oddajala, obisk predsednika Tita v veliki ljubljanski tovarni Litostroj, pri čemer smo se lahko tudi pri nas prepričali, kako vneto so njeni ravnatelji, inženirji in drugi, ki so mu razlagali, kako deluje, »mlatili« nekako srbohrvaščino in seveda štokavščino, medtem ko je predsednik Tito doma s kajkavskega področja severnozahodno od Zagreba, kjer se ljudje sicer čutijo po narodnosti Hrvate, vendar govorijo kajkavsko narečje, ki je — gledano z jezikoslovnega narečja — eno izmed narečij slovenskega jezika. Tako bi mu bila slovenščina gotovo bolj razumljiva kot ljubljanska štokavščina, neglede na to, da je slovenščina po ustavi in vseh mocgih zakonih eden izmed državnih in enakopravnih jezikov v Jugoslaviji in uradni jezik v republiki Sloveniji. Mogoče bi dr. Dolhar in drugi izvoljeni predstavniki Slovencev na Tržaškem in Goriškem, ki se toliko trudijo, da bi priborili slovenščini veljavo in ugled v tukajšnjih izvoljenih telesih in v javnem življenju, dobro storili, če bi naslovili kak poziv v tem smislu tudi na vodstvo »Litostroja« in morda še kakega drugega »stroja« v Ljubljani. Vsekakor pa se odslej ne bodo

več čudili, če jim bo kak nasprotnik slovenščine v tržaškem občinskem svetu za brusil, naj se rajši pulijo za enakopravnost slovenščine v Ljubljani kot v Trstu.

SLOVENIJA DEŽELA ALI REPUBLIKA?

Naše in tukajšnje italijansko časopisje nam skoro vsak dan postreže z novicami o kakem »srečanju« ali sodelovanju med deželami Furlanijo - Julijsko krajino, Slovenijo in Koroško. Najnovejša teh vesti naznanja neko športno srečanje na Koroškem. Nič nimamo proti sodelovanju in srečanju med obmejnimi deželami, vendar se nam zdi, da Slovenija ne spada v to družbo. Slovenija je po svoji in jugoslovanski ustavi država slovenskega naroda, medtem ko sta Furlanija - Julijska krajina in Koroška samo avtonomni obmejni deželi sosednih držav. Slovenija je torej državno pravno veliko več kot dve deželi in pomeni zato zanj pravno in politično degradacijo, če se jo postavlja na isto raven z dvema takima deželama, ki nimata nobene atributa državnosti. Predvsem pa je to ponižanje za slovenski narod, ki se v osvobodilni vojni gotovo ni boril za to, da bo dobil »deželo« a la Koroška ali Julijska krajina, ampak za svojo državo-republiko, katero tudi priznava v SR Sloveniji. Menimo, da bi spadala v družbo Furlanije - Julijske krajine in Koroške ena izmed tradicionalnih slovenskih dežel, kot Primorska ali Kranjska ali magari obe skupaj, za kar bi bilo treba najti nek upravni okvir, nikakor pa ne vsa Slovenija, saj drugače se bodo tudi sosedje navadili videti v SR Sloveniji ne slovensko državo, ampak zgolj neko avtonomno upravno enoto jugoslovanske države, pri čemer jim bo ostala skrita ali zabrisana njena federativna ureitev. Na to bi moral misliti tudi slovenski tisk, ko se navdušuje za »trikotnik« Furlanija - Julijska krajina, Slovenija in Koroška.

Slovenska skupnost za uporabo slovenščine

PISMO DEŽELNEGA SVETOVALCA ŠTOKE
Trst, 15.8.1975

Spošt. gospod
ARNALDO PITTONI
Predsednik deželne sveta
Furlanije - Julijske krajine
Trg Oberdan, 8
T r s t

Spoštovani gospod predsednik!

Deželni svet Furlanije - Julijske krajine je 21. maja 1974 razpravljal o spremembah notranjega pravilnika. Na tej seji bi moral deželni svet razpravljati tudi o popravkih k členoma 56 ter 103 pravilnika, ki sem ju predložil 20. maja istega leta.

Kot vam je znano, se omenjena spreminjevalna predloga nanašata na pravico uporabe s strani deželnih svetovalcev slovenskega jezika v deželnih komisijah in v svetu samem. Svoja dva spreminjevalna predloga sem utemeljeval ne samo s predpisom čl. 3 deželnega sveta, ampak tudi s člani, ki zagotavljajo iste pravice nemški manjšini v deželi Tridentinsko - Gornje Poadižje ter francoski manjšini v deželi Doline Aosta.

Znano je, da so se skoro vse stranke, ki so zastopane v deželnem svetu, v eni ali drugi obliki izrazile za pravico uporabe slovenskega jezika v izvoljenih organih s strani slovenskih svetovalcev. Ta pravica je med drugim zajamčena tudi v republiški ustavi.

Dne 7. februarja letos sem Vas, gospod predsednik, v posebnem pismu naprosil, da v svojstvu tako predsednika deželnega sveta kakor tudi predsednika odbora za pravilnik skličete najprej odbor za notranji pravilnik, nato pa deželni svet, ki naj razpravljata in konkretno odločata o pravici uporabe slovenskega jezika v okviru deželnega sveta.

14. februarja letos ste odgovorili na omenjeno moje pismo in zagotovili, da se bo čimprej sestal odbor za pravilnik, da ponovno prouči predloge o popravkih čl. 56 in 103 notranjega pravilnika ki bi tako omogočili, po Vaših besedah, rabo slovenščine v deželnem svetu.

Ker je od takrat minilo že skoraj sedem mesecev in ker mi ni znano, da bi se medtem sestal odbor za notranji pravilnik in razpravljaj o tem problemu, Vas ponovno naprošam, da čimprej skličete ta odbor, nato pa deželni svet, da se tako dokončno zagotovi pravica uporabe materinega jezika deželnim svetovalcem slovenskega jezika v okviru deželnega sveta.

V prepričanju, da boste napravili primerne korake za rešitev tega vprašanja,

Vam izražam svoje spoštovanje in prisrčne pozdrave,

Dr. Drago Štoka
Deželni svetovalec
Slovenske skupnosti

PISMO OBČINSKEGA ODBORNIKA
DR DOLHARJA

Trst, 15.IX.1975

Spoštovani gospod župan,
inž. Marcello Spaccini!

Ob skorajšnjem pričetku dela tržaškega občinskega sveta, bi Vas rad spomnil, da sem lansko leto ob tej priložnosti zahteval uporabo materinščine v sejni dvorani. Tedaj ste Vi, gospod župan, v tej zvezi vprašali za mnenje predsedstvo vlade v

Rimu. Kasneje smo osebno o isti zadevi izročili pismeni memorandum v roke podtajnika pri predsedstvu vlade, poslanca Salizzonija. Končno sem o tej zadevi zainteresiral vse tržaške poslance strank ustavnega loka. Toda doslej ni bilo še nobene odgovora na mojo zahtevo, ki smatram, da je postala tudi Vaša. Hvaležen Vam bom, če mi boste sporočili kakšne korake ste v zvezi s tem vprašanjem storili pri predsedstvu vlade v Rimu. Končno bi Vas, gospod župan, rad opozoril, da je vprašanje rabe materinščine slovenskih izvoljenih predstavnikov v upravnih svetih za stranko, ki jo imam čast zastopati v tržaškem občinskem svetu, bistvenega pomena. Zato bo moj odnos do občinske uprave, ki jo vi, gospod župan, vodite v tesni medsebojni zvezi z rešitvijo tega vprašanja.

Pričakujem Vaš odgovor in Vas prav prisrčno pozdravljam.

Rafko Dolhar

Bacil iz Arafatovega brloga

Najnovejše dejanje palestinskih teroristov v Madridu je spet dramatično opozorilo na nevarnost, ki gnezdi na Bližnjem vzhodu, ne toliko v splošni situaciji, kot se kaže pod soncem, kot pa v podtalnih silah, ki žde v temnih sencah. Odkrito situacijo se lahko nadzira, kar delata predvsem obe največji sili, Združene države in Sovjetska zveza. Nobena nima zdaj, kot dokazujejo dogodki, interesa, da bi netila spor in hujskala k vojni. Težje pa je ohraniti nadzor nad skritimi, podtalnimi silami, ki bi hotele prevrniti težavno ravnovesje, ki ga ustvarja in podpira diplomacija. Glavna teh sil je teroristična organizacija, ki jo vodi prosluli Arafat.

Sklicuje se na to, da je njegova organizacija »osvobodilna«, toda dejansko je čisto teroristična. Njeni pripadniki se nikakor ne spuščajo v kako gverilsko vojskovanje z izraelsko vojsko, čeprav je ozemlje v Izraelu — polno skalovja, kotanj in votlin — zelo primerno za to, ampak so specializirani za tipične teroristične akcije: za vdore v kibuče, za ubijanje neoboroženih družin v njihovih lastnih hišah in jemanje talcev ter za take vrste atentate, kot so jih napravili na atenskem letališču in še marsikje drugje, z desetimi smrtnih žrtev, ki niso imele nobene zveze z izraelsko-arabskim sporom.

Arafatovo gibanje dejansko niti ni politično gibanje: ni stranka, ni program, ni politična ideja, je samo demagoško geslo in organizacija za opravljanje terorističnih dejanj. Pri tem pa je Arafat dovolj prefrigan, da se preveč ne izpostavi.

Nobenega dvoma ni, da je on tisti, ki snuje in ukazuje atentate na vsem področju od Skandinavije do Bangkoka, kjer nastopajo arabski teroristi; on jih opremlja z orožjem in denarjem. Sami si tega ne bi mogli privoščiti, kajti taka potovanja z dolgimi tedni postopanja in vohunjenja za žrtvami, z bivanjem v hotelih ali posebej najetih stanovanjih, tihotapljenje orožja itd. so draga. Mladi Palestinci si jih ne bi mogli privoščiti. Tudi trenutke in terene za akcijo lahko določi le tisti, ki ima oddaleč pregled nad dogajanjem in dobro organizirano vohunsko omrežje. To pa je lahko le Arafat, ki razpolaga z velikimi denarnimi sredstvi, ki mu dotekajo iz blagajn raznih arabskih državnih poglavarjev in organizacij; z njimi lahko vzdržuje skupine sfanatiziranih mladih Palestincev in jih drži v odvisnosti od sebe, zahtevajoč od njih slepo pokorščino in zagotavljajoč jim imunost po dokončani akciji. Ves svet ve, da je tisto o palestinskem gverilskem sodišču, ki naj bi baje sodilo zločinske atentatorje, katere izročajo arabske države Arafatu, samo trik; takega sodišča ni in še nikoli ni bil noben terorist obsojen od sodnikov Arafatove organizacije.

Prevara in taktika so tudi dozdevne številne teroristične skupine, pod katerih imeni nastopajo teroristi. Pri vsaki akciji se pojavi kako novo ime, kaka nova organizacija, nakar spet utone v temo. Te organizacije so seveda fiktivne. V resnici Arafat na ta način odvrta od sebe odgovornost, da bi si ohranil pred mednarodno javnostjo in zlasti pred Združenimi narodi ugled politika in voditelja »čistege« osvobodilnega gibanja in se morda izognil odgovornosti za strahotne pomore. Vsi atentatorji so iz Arafatove organizacije. Če bi ne bilo tako, bi lahko bil že davno napravil konec tem zločinom, kakršnih niso počenjali pred vojno niti hitlerjanci.

Sploh se je treba vprašati, kaj se skriva za vsem tem Arafatovim početjem. Če se držimo meril, ki jih je izoblikovala zgodovina zadnjih petdesetih let, se ni mogo-

(Dalje na 7. strani)

Pred seminarjem v Ovčji vesi

(Nadaljevanje s 1. strani)

Na koncu tega kratkega razmišljanja si dovoljujemo opozoriti tudi na problem odnosov med Slovensko skupnostjo in matično državo. Ti odnosi so bili sicer načelno že pred leti izoblikovani in tudi opredeljeni, vendar ne kaže pozabiti na skušnjave, ki so vselej prisotne, da pride do kakih odklonov, kot so nam v zadnjem času

pokazali nekateri dogodki, za katere sicer Slovenska skupnost nima neposredne niti posredne odgovornosti, ki pa so jih določeni politični nasprotniki izkoristili v svojem boju proti Slovenski skupnosti.

Če bodo na seminarju v Ovčji vesi tudi o tem spregovorili, bodo naši slovenski politični organizaciji in našemu ljudstvu na splošno le koristili.

Razprava o programu nove uprave

Prejšnji petek se je končala razprava o programski izjavi nove devinsko-nabrežinske uprave, ki, kot znano, razpolaga le z devetimi glasovi od skupnih 20 svetovalcev (7 KPI in 2 PSI).

Programska izjava, ki jo je ob svoji izvolitvi podal župan poslanec Škerk, je zelo splošna in nam ne pove nič novega, saj so problemi vedno isti za katerokoli upravo, težko pa jih je rešiti, če ni finančnega kritja. V izjavi pa je tudi nekaj demagogije, saj se veliko govori o novem načinu upravljanja in o odprtosti, kar pa se je izkazalo, da vsaj za sedaj ne drži.

V razpravo, ki se je zavlekla na dve seji, so posegli predstavniki vseh strank. KD je najprej z bivšim podžupanom Colombanom zelo kritično ocenila program in zlasti očitala »večini«, da omalovažuje vse že pričeto delo prejšnje uprave. Nato sta govorila še Beltramini in Medelin, ki sta se dotaknila dveh specifičnih problemov: mladine in športa ter sindikatov. Končno je načelnih svetovalske skupine dr. Paše podal politično oceno programa, ki ne more biti pozitivna, in pozval socialiste, naj ohranijo od komunistov enako avtonomijo, kot so jo imeli do K D.

Za PSI je govoril Colja, ki je ponovno izrazil željo, da bi prišlo čimprej do razširitve sedanje koalicije in ki se je obvezal, da si bodo socialisti prizadevali v okviru uprave, da ne bo nihče diskriminiran. Socialdemokrat Zanevra je izjavil, da bo njegova stranka sodila upravo po dejanjih in da se bo pri glasovanjih ravnal od primera do primera.

Za Slovensko Skupnost sta se oglasila oba predstavnika. Brezigar je na prvi seji kritično ocenil nekatere točke programa, kateremu je očital površnost. Govori se o protifašističnemu odboru, je dejal, pozablja pa se, da ta odbor že obstaja in da je po dogovoru predsednik tega odbora sam župan. Govori se o iskanju novih finančnih sredstev, ne da bi se nakazal način, kako priti do tega. Omenja se boljše izkoriščanje uslužbencev, pozablja pa se, da je najprej treba urediti njihov pravni in ekonomski položaj. Dotaknil se je tudi problema Avtonomne turistične ustanove v Sesslanu, ki v programu ni omenjena in s katero doslej nismo bili zadovoljni. Izrazil je željo Slovenske skupnosti, da bi nova uprava dosegla bolj demokratično vodenje

te ustanove. Končno je predlagal, naj se ustanovi enoten odbor, ki naj preuči problem decentralizacije in ki naj skliče vaške sestanke, kjer bo o tem javna debata. Ta predlog je bil sprejet v nasprotju s tem, kar je prej predlagal župan posl. Škerk, ki je mislil na javnih sestankih po vaseh razlagati program nove uprave.

Končno je Terčon obžaloval, da niso načelniki demokratičnih strank, ki so zastopane v občinskem svetu, obveščeni o pobudah uprave ter člasti o delovanju odbora, kot je bilo to prej v navadi. Naglasil je, da je Slovenska skupnost za decentralizacijo, saj je bila to ena glavnih točk njenega programa, da pa odločno odklanja način upravljanja preko javnih skupščin. Občinski svet, je dejal, mora poslušati mnenje prebivalstva, nato pa mora samostojno odločati. Govornik je v skladu s programom pozval vse stranke, ki imajo svoje zastopnike v parlamentu, da se končno doseže razprava o zakonskem osnutku za zaščito Slovencev, tako da bomo enkrat na jasnem, katera stranka je resnično za razvoj manjšine, katera pa je proti. Vsiljuje se nam nemreč mnenje, da smo le predvolilni instrument vseh vsedravnih strank! Terčon je pozval upravo, da čimprej podpiše pogodbo z že določenim projektantom za nabrežinski kulturni dom, za katerega že obstajajo finančna sredstva, ter da se čimprej odkupi poslopje INAM v Nabrežini v skladu z že starim sklepom občinskega sveta. Občinska uprava bi morala načeti problem jusarskih zemljišč v Medjivasi.

Končno je svetovalec Terčon predlagal

resolucijo v podporo SSG, ki je bila soglasno sprejeta (na seji je bil odsoten neofašist).

Župan posl. Škerk je prosil, da bi se seja prekinila, da bi sam lahko proučil razne predloge, se dokumentiral in prihodnjič temeljito odgovoril na vse posege. Pred koncem je zaprosil za besedo odbor in tajnik KPI prof. Depangher, ki je zlasti kritično ocenil izvajanja KD, ki pa je skušal upoštevati le tisti del posegov Slovenske skupnosti, ki so mu bili pogodu. Očitno je, da se je odnos KPI (vsaj njegovega tajnika begunca Depangherja) do Slovenske skupnosti spremenil, saj se zaveda, da ta koalicija ne more absolutno sama upravljati več kot še nekaj mesecev. Na drugi strani pa se mora Slovenska skupnost še izjasniti o bodočem zažanjanju do strank ustavnega loka.

A. T.

RESOLUCIJA V PODPORO SSG

Na predlog svetovalca Slovenske skupnosti Antka Terčona je devinsko-nabrežinski občinski svet dne 12. t.m. odobril naslednjo resolucijo:

Občinski svet občine Devin-Nabrežina, zbran na redni seji dne 12.9.1975 glede na brezupen finančni kot pravni položaj SSG, ZAHEVA od pristojnih državnih organov, da se čimprej napravi vse, da doseže SSG stalež stalnosti.

Obenem poziva vse stranke ustavnega loka, zlasti tiste, ki imajo svoje predstavnike v parlamentu, da se z vsemi svojimi močmi zavzamejo za dokončno ureditev tega nemogočega stanja, ki škodi vseh slovenski skupnosti in obuboža kulturno bogastvo vsega prebivalstva Furlanije - Julijske krajine.

Stiki Stalnega slovenskega gledališča

V nadaljevanju razgovorov z vodstvi strank ustavnega loka v Trstu se je delegaciji SSG v ponedeljek, 15. t.m., sestala s Krščansko demokracijo in socialdemokrati.

Na sedežu KD v palači Diana je zastopstvo izvršnega odbora SSG tajniku stranke in drugim članom vodstva prikazalo nevdržnost trenutnega položaja ustanove, čigar obstoj je prav ob tridesetletnici njenega neprekinjenega delovanja ogrožen. Ob ugotovitvi, da bo edino poseben zakon definitivno uredil vprašanje SSG in ga iz-

vlekel iz začaranega kroga sedanje brezizglednosti, je prišlo tudi do izraza vprašanje kako omogočiti delovanje ustanove do sprejetja zakona v rimskem parlamentu. Tajnik KD je izrazil svojo veliko zaskrbljenost v zvezi z zagotovitvijo potrebnih premostitvenih kreditov, obenem pa je tudi obljubil, da bo njegova stranka zastavila vse svoje moči za premostitev težav, ki ogrožajo obstoj in nadaljnje delovanje SSG.

Vodstvo socialdemokratske stranke, seznanjeno s pobudo o posebnem zakonu, je delegaciji SSG dalo zagotovilo, da bo tudi (Dalje na 8. strani)

—o—

SLIKARSKI EX-TEMPORE KASTE

Opozarjamo na slikarski ex-tempore, ki ga bo priredil krožek absolutov Slovenske trgovske akademije v Trstu — KASTA — v nedeljo, 21. t.m. v Gropadi v osnovni šoli »Karel Destovnik - Kajuh«. K sodelovanju vabi vse slikarje iz naše dežele. Mladina do 15. leta bo uvrščena v posebno kategorijo. Mere platen: največ 120 cm, a površina platen ne sme presežati enega kvadratnega metra. Dovoljeni sta dve plati, a izroči se le eno. Žigovanje platen bo v nedeljo od 7.30 do 13.30, dela pa bo treba izročiti — nepodpisana — do 15. ure. Najboljša bodo nagrajena in vsa dobra tudi razstavljeni.

Od obrtniških izkušenj
v trgovinsko dejavnost

- Serijsko pohištvo
- Pohištvo po meri
- Preureditve

Korsic

Anton Korsic

**Oprema
za terase in vrtove**

POSEBNI POPUSTI!!!
OBIŠČITE NAS!!!

T R S T

Prodajalna:
ul. S. Cilino, 38
telefon 54390

Dom in delavnica:
ul. Damiano Chiesa, 91
telefon 725757

S TRŽAŠKEGA

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

RAZPISUJE

A B O N M A

REPERTOAR:

V ABONMAJU:

Anton Leskovec: DVA BREGOVA - Drama (iz življenja beračev) v treh dejanjih

Maksim Gorki: BARBARI - Drama v štirih dejanjih - prvič v slovenščini

Josip Tavčar: IGORJU UGAJA BACH - Igra v dveh delih - krstna uprizoritev

Frank Wedekind: POMLADNO PREBUJENJE - Drama v treh dejanjih - prvič v slovenščini

Georges Feydeau: CHAMPIGNOL ALI VOJAK PO SILI - Voudeville v treh dejanjih - prvič v slovenščini

Andrej Hieng: IZGUBLJENI SIN - Melodrama v štirih slikah - Slovenska novost - Gostovanje Mestnega gledališča ljubljanskega

— — — GLASBENA KOMEDIJA - Gostovanje gledališča »Komedijska« iz Zagreba

IZVEN ABONMAJA:

Aldo Nicolaj: STARA GARDA - Tragikomedija v dveh delih - prvič v slovenščini

Franz Kröetz: PARJENJE - Drama v slikah iz sodobnega življenja - prvič v slovenščini - *Mali oder*

Ivan Cankar: PODOBE IZ SANJ IN ŽIVLJENJA - Dramski kolaž - prvič na gledališkem odru

Pavel Golia: SRCE IGRAČK - Mladinska predstava.

OSTALA GOSTOVANJA:

JUGOSLOVANSKO DRAMSKO GLEDALIŠČE - Beograd

DRAMA SLOVENSKEGA NARODNEGA GLEDALIŠČA - Ljubljana

DRAMA SLOVENSKEGA NARODNEGA GLEDALIŠČA - Maribor

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE - Celje
PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALIŠČE - Nova GoricaMLADINSKO GLEDALIŠČE - Ljubljana
LUTKOVNO GLEDALIŠČE - Ljubljana

PONOVIŠTVE:

Benedetič - Košuta: RIŽARNA

Ivan Cankar: ZA NARODOV BLAGOR

Hennequin - Duval: ANATOLOV DVOJNIK

Stanko Majcen: APOKALIPSA

Spomenik padlim borcem v Podgori

Gradnja spomenika padlim borcem v Podgori gre h koncu. Požrtvovalni Podgorci mrzlično dovršujejo zadnja dela, da bi bil spomenik postavljen do 28. septembra, dneva njegovega odkritja, ko bo istočasno tudi proslava 30-letnice osvoboditve.

Zamisel, da se postavi v Podgori ta spomenik, se je porodila že pred leti, ko je postalo nujno, da se ohrani in počasti spomin 44 padlih borcev in 11 internirancev umrlih v uničevalnih taboriščih, tako se Podgora vsaj delno oddolži za njih visoki doprinos v borbi za svobodo in da ne pade v pozabo dolgoletni odpor in težka, požrtvovalna borba proti fašizmu.

Mnoge so bile ovire in težave, ki jih je bilo treba odstraniti. Navdušenje in trdna volja Podgorcev pa je vse težkoče premostila.

Izbrali so si zemljišče v središču vasi, last tekstilne tovarne »Bustese«, katerega je ta rade volje odstopila. Očistili so ga in postavili temelje. Spomenik se je kaj kmalu začel dvigati s tal. Čudovito je bilo opazovati, kolikšni sta bili vnema in požrtvovalnost na gradbišču, kjer je ob prostih urah kar mrgolelo prostovoljnih delavcev (bilo jih je tudi do 40), potrebnih je bilo nad 4000 delovnih ur, nešteto vreč cementa, ogromnega drugega materiala (precej tega materiala so zvozili iz porušene palače grofov Attems), potrebnega pa je bilo predvsem mnogo denarja. In tu sta prišli do izraza duša in zavest Podgorcev: vsi vaščani, brez izjeme, ne glede na prepriča-

nje in njih pripadnost, so sodelovali s prostovoljnimi prispevki in tako omogočili, da se je uresničila ta plemenita zamisel.

Sedaj imajo Podgorci svoj spomenik, na katerega so lahko ponosni. Očistili in popravili so tudi okolje in uredili dostop do Soče, kjer bodo postavili na bregove klopi, da bo tako tu postal prijeten kraj v poletnih večerih.

Spomenik, simbol Podgorcev, se veličastno dviga sredi vasi, kot opomin za bodoče rodove, da ne smejo več dovoliti vrnitve mračnih časov fašističnega nasilja.

Okolje tega spomenika bo predstavljalo pravo središče nove Podgore in mlajšega rodu.

—o—

V SPOMIN!

Klub starih goriških študentov krepko nadaljuje s svojimi pobudami in praktičnim delom za ohranitev in počastitev spomina nekdanjih goriških zaslužnih mož.

V nedeljo 21. septembra ob 10.30 uri bo Klub odkril na Erjavčevi cesti v Novi Gorici doprsni kip politika, časnikarja, alpinista in vsestranskega kulturnega delavca dr. Henrika Tume.

Slavnostno odkritje, pri katerem bosta govorila dr. Joža Vilfan in Tone Stojin, je združeno s kratko kulturno prireditvijo.

Odvetnik dr. Tuma je bil tudi eden prvih planincev in pisateljev te stroke. Zato je tudi Planinska zveza Slovenije prevzela pokroviteljstvo nad to spominsko svečanostjo.

—o—

V nedeljo, 21. t.m., praznujejo na Mirenskem gradu tradicionalno kvaternico. Ob desetih dopoldne (po jugoslovanskem času) bo slovesna maša, pri kateri bo pel domači cerkveni pevski zbor z izbranim sporedom. Sklepana slovesnost bo ob štirih popoldne (prav tako po jugoslovanskem času).

—o—

Goriški muzej v Novi Gorici je priredil retrospektivno razstavo del slikarja Rafaela Nemca. Odprli so jo 12. t.m. na gradu Kromberk.

—o—

Slovenska demokratska zveza v Gorici je izdala šapirografirano brošuro na 36 straneh velikega formata pod naslovom »Ob tridesetletnici osvoboditve«, v kateri je objavljenega mnogo zanimivega dokumentarnega gradiva o slovenskem odporniškem gibanju proti fašizmu pred zadnjo vojno na Primorskem in o procesih pred posebnimi sodišči.

—o—

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

M. Hennequin - G. Duval
ANATOLOV DVOJNIK
komedija v treh dejanjih

V torek, 23. t.m. ob 20.30 v dvorani Simon Gregorčič v Štandrežu.

v sredo, 24. t.m. ob 20.30 v župnijski dvorani v Števerjanu

v četrtek, 25. t.m. ob 20.30 v Kulturnem domu v Sovodnjah in

v petek, 26. t.m. ob 20.30 v župnijski dvorani v Doberdobi

NOVA TRGOVINA

poljedelskih strojev, priključkov, kmečkega in vinogradniškega oroja z vsemi nadomestnimi deli znanih znamk BCS, FERRARI, NOBILI, GOLDONI, S.E.P., CASTOR, ACHE, LOMBARDINI

AGROFOREST

G O R I C A, - UL. CARDUCCI 30 - Tel 87.154

BOGATA IZBIRA

UGODNE CENE

NAKUP PRI NAS POMENI PRIHRANEK

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Umrl je Tone Kralj

Prejšnji teden smo po televiziji, radiu in časopisih zvedeli, da je v sredo, 10. t. m., umrl znani slovenski umetnik, slikar, kipar in grafik Tone Kralj. V našem listu smo se ga pred kratkim spomnili ob njegovi 75-letnici rojstva, ki jo je obhajal 23. avgusta letos, vedeli smo tudi, da je že dalj časa hudo bolan, vendar smo upali, da se bo njegovo zdravje le izboljšalo. Na njegov rojstni dan smo celo slišali pogovor z njim na radiu Trst, v katerem je pripovedoval o svojem delovanju na Primorskem, kjer je poslikal nekaj desetih cerkev. Samo nekaj dni pred smrtjo so v Kostanjevici na Krki priredili proslavo ob rojstnem dnevu, na kateri je nastopila tudi njegova hči, sopranistka v ljubljanski operi Tatjana Kralj. Prav tako v počastitev tega jubileja so v Velenju pripravili razstavo njegovih olj, grafik in kipov.

Kot znano, so Tonetu Kralju v zadnjem času v Kostanjevici na Krki v obnovljenem poslopiju nekdanjega cistercijanskega samostana uredili stalno razstavo umetniških del, poleg domačina Jožeta Gorjupa in pral tako Dolenjca Božidarja Jakca. Verjetno si je prav zaradi tega Tone Kralj, ki je tudi bil po rodu Dolenjec, izbral to starinsko mesto za svoje poslednje prebivališče. Pogreb je bil v petek, 12. t. m.; na ta dan so njegovi posmrtni ostanke ležali najprej v cerkvi sv. Miklavža, kjer so se vrstile častne straže. Pred cerkvijo se je od nje poslovil glavni pobudnik razgibanega kulturnega življenja v Kostanjevici in tamkajšnji šolski ravnatelj Smrekar. Pogrebni

sprevod se je nato pomaknil proti pokopališču, kjer so pred vhomom šolski otroci stopili v špalir in tako zadnjič počastili umetnika. Pogrebni obred je vodil nekdanji župnik v Kostanjevici, Kraljev osebni prijatelj, na grobu pa so govorili še predstavnik občinske skupščine in župnik v Šempolaju Stanko Žerjal, ki je orisal njegovo delovanje na Primorskem, zlasti če v za-
mejsstvu.

Toneta Kralja so se v nedeljo, 14. t. m., spomnili tudi na Mirenskem Gradu, kjer je pred leti poslikal cerkev, v njej pa statu-

di dva njegova kipa. Tega dne so namreč pri popoldanski maši peli združeni pevski cerkveni zbori postojnske dekanije pod vodstvom Slavka Hrasta (pri orglah Vladimir Pirih), zato so to slovesnost posvetili umrlemu umetniku.

—o—

NE KAREL, AMPAK VILKO

V našo kratko novico o smrti slovenskega tiskarja v Buenos Airesu v zadnji številki se je vrnila napaka. Umrl tiskar se ni imenoval Karel, ampak Vilko Čeč.

PREJELI SMO:

Mesečnik »Dan«, št. 8.

Gledališki listi Stalnega slovenskega gledališča v Trstu (7 števil) za preteklo sezono.

»Meddobje«, Buenos Aires, št. 3.

Prva številka revije Kontinent

V italijanskih knjigarnah in časopisnik kioskkih prodajajo izdajo prve številke revije KONTINENT, ki izhaja že v ruščini in nemščini, pa tudi v francoščini. To je slovita revija, ki so jo začeli izdajati v zahodni Evropi, najprej v ruščini, nekateri begunski ruski in drugi vzhodnoevropski pisatelji, predvsem Vladimir Maksimov, Aleksander Solženecin, Andrej Dimitrij Sahadov, Vladimir Kornilov, Josif Brodski in Andrej Sinjavski. Tem pa so se pridružili še nekateri drugi kot na primer Milovan Djilas, Ota Filip, ki je doma s Slovaškega in Karl Gustav Ström.

Prva številka revije KONTINENT je po slovenskih pojmi pravzaprav bolj zbornik. Obsega namreč čez 200 strani.

Uredništvo je objavilo kratek uvodnik pod naslovom »Naša naloga«, v katerem pravi med

drugim: »Rojstvo vsake nove revije povzroči vedno veselje in bolečino. Veselje zato, ker podpre nove perspektive, vzbudi nove upe in skuša ustvarjati nov socialni in zgodovinski položaj. Bolečino pa zaradi tolikih intelektualnih in literarnih negotovosti, ki se pojavijo med njenim snovanjem, zaradi vznemirljive slutnje o bližnjem boju in zaradi odgovornosti, ki si jo naložijo pobudniki takega načrta...»

Ravno zaradi tega vidimo nalogo naše revije ne toliko v politični polemiki proti totalitarizmu — nadaljuje uredništvo KONTINENT — ampak bolj v tem, da postavljamo temu napadalnemu totalitarizmu nasproti živo silo literature in misli Vzhoda, obogateno z grenkimi osebnimi izkušnjami ter osebno vizijo, ki so jo vzbudile v posamezniku. Ta osnova se nam zdi dovolj obširna in hkrati trdna za zvezo vseh profitalitarističnih sil Vzhodne Evrope v njihovem dialogu z Zahodom. Kdor ima ušesa da sliši, naj poslušaj.

Sledita še dva krajša zapiska, ki sta ju posvetila reviji Aleksander Solženecin in Andrej Saharov. Kar zadeva vsebino revije, je uvrščen na prvo mesto esej v pripovedni obliki »Dialektični materializem kot progresistično pojmovanje sveta«, ki ga je napisal Aleksander Solženecin in ga vključil v svoj roman »Prvi krog«. Gre pravzaprav za varianto enega izmed poglavij tega romana. V eseju se norčuje iz semplicistične razlage in pojmovanja dialektičnega materializma pri sovjetskih aktivistih. Sledi dolga novela Vladimira Kornilova »Brez rok, brez nog«, ki slikovito prikazuje življenje v Moskvi v prvem povojnem času. Kornilov piše z močno satirično žilico in s čutom za humor, obenem pa ima bistro oko za realno plat življenja in za vse podrobnosti. Niti ni treba pristavljati, da vidi tudi tiste plati življenja, ki jih uradni ruski literatura noče videti. Njegov stil je živahen in napet, da je komaž mogoče prenehati z branjem, ne da bi prebrali novelo do konca. Abram Terc, kar je sinonim za Sinjavskega, pa je prispeval dolg, tudi satirično napisan esej ali pravzaprav študijo »Literarni razvoj v Rusiji«, v katerem poudarja vlogo disidentske literature v okviru današnje ruske, oziroma celotne sovjetske literature in se pri tem krvavo norčuje iz sovjetskih voditeljev, ki vidijo v disidentskih knjigah glavnega sovražnika svoje

(Dalje na 7. strani)

Pesniški list Janeza Strehovca

25. Pesniški list obsega zbirko pesmi Janeza Strehovca pod naslovom »Orfej in Narcis«. Ta mladi pesnik se je rodil leta 1950 v Ljubljani, kjer je tudi diplomiral iz filozofije in primerjalne književnosti. Pesmi objavlja v vseh pomembnejših revijah. Iz življenjepisne notice v zbirki tudi zvedemo, da je leta 1973 izšla njegova prva pesniška zbirka »Pekel in Pesem o meni«, novo njegovo zbirko pa namerava izdati Državna založba Slovenije.

V skladu z naslovom je zbirka razdeljena v dva ciklusa, »Orfejevi spevi« in »Narcisove sanje«. V prvem je nanizanih sedem pesmi, kateri osnovni motiv je ljubezensko hrepenenje, spremljajo pa ga občutki nepotešenosti, razočaranja, obupa in odvratnosti nad zagledanostjo v samega sebe. Tako npr. pravi pesnik: Prišla je strma minuta, ko se moraš odločiti. Treba je razbiti gnusno misel o testeni misli

na sebe.
Treba je razbiti preveliko zrcalo iz tvoje psalmaste sanje.
Ne več sam moraš jutri kreniti proti človeku.

V zadnji pesmi tega ciklusa pa poje pesnik: Povoščeni strohnjeni obrazi brazdajo čas pred zavestjo.
Mala žerjavica vodeno rije otožne črke v besede.

Megleni verzi zazvenijo v valjastih sferah obupa.

Drugi ciklus obsega pet pesmi, ki bi jih lahko označili za himne življenju, za naravnost pohlepno dojetje lepote in čarov, ki jih nudi življenje, pa tudi želje, da bi doumel to lepoto in to skrivnostno pretakanje življenjskih moči in skrivnosti. Zadnji verzi tega ciklusa so nekaka umirjena sinteza tega občutja: Sanjajte, pojoče ptice, in prisluhni vam bom upam, upati.

Pel bom in sanjal bom vaš kresnonočni povzdignjeni ples.
Pele boste in poslušal bom pesem sveta.
Pel bom in sanjale boste isto, večno oddaljene. Bližnje.

Poleg tega obsega zbirka še pesem »Jutro«, ki je nekaka fantastično-abstraktna slika vesoljstva, prežeta z željo in upanjem na ljubezen.

Za Strehovčev poezijo je značilno razkošje podob in tudi razkošen, skrbno izbran jezik. V njegovih pesmih ne najdemo nobene jezikovno nekorektnosti in niti banalne besede. Značilno je, da je vsak verz misel in stavek zase, kar je znak stroge formalne doslednosti in discipline, čeprav njegove pesmi niso rimane. Morda je pesnik še nekoliko preveč vezan na pesniške simbole preteklosti, toda moč in o-genj, ki ju razodeva, obetata, da se bo kmalu osvobodil tudi tega.

Sodobno kmetijstvo

Ponekod imajo vinogradniki hude probleme z vodo in zato večkrat ne morejo opraviti vseh potrebnih škropljenj, marsikje pa imajo težave z delovno silo. Dobrodošle in potrebne so zato raziskave in poskusi, kako bi v tej smeri napredovali. Prve rezultate so nedavno objavili in sicer je to storila Poskusna postaja v Laimburgu (S. Michele) na Južnem Tirolskem. Poskuse so izvedli na trtah »Črni pinot« in »Cabernet franc«. Raziskovali so in beležili napade peronospore, oidija, sive grozdne plesni, število pajkov, odstotek napadenih oziroma okuženih listov, škodo zaradi prevelike koncentracije protizajedavskih sredstev, zamazanost grozdja itd. Pri poskusih so uporabljali razna na tržišču znana sredstva kot npr. koloidalno žveplo, bakrene pripravke, Zineb, Tetradifon + Dicolfol, itd. Škropili so z ročnim atomizerjem, pri katerem je moč uravnavati količino vode (AMICA-Atim Super).

Poskusi in raziskave so dale zelo dobre rezultate glede oidija in peronospore. Pri tem niso samo zmanjšali količine škropiva, ampak tudi koncentracijo. Oboji se lahko zmanjšata za največ 20 odst. Pri zmanjšanju za 30 odst. so se pojavili močnejši napadi s strani peronospore. Glede oidija se stanje ni spremenilo dosti. Kar se tiče sive grozdne plesni (*Botrytis*), so poskusi in raziskave pokazale, da se napadi boleznih ob zmanjšani količini škropiva in manjši koncentraciji niso bistveno povečali oz. ni prišlo do nikakega poslabšanja. Kar pa zadeva napade rdečega in rumenega pajka, tudi ni prišlo do večjih napadov zaradi zmanjšane količine in koncentracije škropiva. Edino glede zamazanosti grozdja so poskusi pokazali, da je sledila večja, če se ne poleg količine vode zmanjša tudi koncentracija škropiva.

Na splošno lahko rečemo, da je precejšnja prednost zmanjšane količine in koncentracije škropiva v tem, da se na ta način škropivo manj cedi in kaplja kot sicer. Tudi čas za škropljenje se je zmanjšal za približno 50 odst.

Manj škropiva pri manjši koncentraciji

Mislimo, da bodo ti rezultati utegnili zanimati vsa tista področja, kjer imajo težave z vodo in kjer nimajo dosti delovne sile. Oboje velja tudi za zamejstvo, zlasti za kraško področje.

Benomyl za občutljive grozdne sorte

Benomyl je specifično sredstvo v boju proti sivi grozdni plesni. Z njim so beležili precejšnje uspehe, zlasti pri tokajcu, ki ima zelo mehko in zato proti plesni manj odporno kožico. Tako iz poročila, ki ga je razposlal Raziskovalni inštitut za vinogradništvo v Coneglianu. V poročilu omenjajo, da s tem problem uspešne borbe proti sivi grozdni plesni ni še rešen povsem. Niso še odkrili mehanizma napadov sive plesni. Povrh so nedavno odkrili skupine glive, ki so odporne proti sistemskim sredstvom. Prav gotovo ima velik vpliv na razvoj boleznih potek vremena. Zelo verjetno pa vpliva na razvoj boleznih tudi sama gojitev, namreč prekomerno siljenje rasti trte. Določeno vlogo pa odigrava pri nekaterih sortah lastnosti grozda. Znano je, da plesen bolj napada kompaktne grozde, kjer so jagode zelo stisnjene. Bržkone bodo v prihodnosti šli napor raziskovalcev v iskanje bolj odpornih sort.

—o—

Koroški Slovenci se še vedno vztrajno branijo »preštevanja« manjšine, toda avstrijska vlada se zdi odločena potegniti z nacionalističnimi organizacijami in skleniti štetje manjšine, da bi jo tako še bolj ustrahovala in skrčila.

Skrivnostna slovenščina

J. ŠAVLI

III.

Sirmio je (po Gilferdingu) venetsko ime, ki izhaja iz besede *srin*, pro vrinku t-ja torej iz *s(t)rm*, *strm*. Strmi hribi se še danes imenujejo Srem, Sremič (blizu Save na Štajerskem), lahko tudi Sirmin pri Kopru, ki se nenadoma dvigne iz zložnega sveta.

Bacil iz Arafatovega brloga

(Nadaljevanje s 3. strani)

če izogniti ugotovitvi, da je to nova oblika fašizma, tokrat arabskega. Zanj je značilno vse tisto, kar je bilo značilno za druge fašizme, zlasti za italijanskega in nemškega: protijudovski razizem, divji nacionalistični fanatizem, uporaba nasilja, umori, jemanje in ubijanje talcev, predpostavljane interesov — ali dozdevnih interesov — lastnega naroda vsemu drugemu na svetu, brezbržnost do tega, če bo zaradi teh nacionalističnih interesov enega samega naroda svet pahnen v grozno katastrofo, izzivanje nove svetovne vojne, nacionalistični mit in simbolika, voditeljstvo, brezobzirnost do trpljenja lastnega naroda ki naj samo služi svojemu »vodji« kot slepo orodje, sovraštvo do Zahodne Evrope, cinično izkoriščanje sovjetske

podpore, dokler je pač potrebna, potem pa nesramno obrniti hrbet tudi Sovjetom...

Tako obstaja na Bližnjem vzhodu nova fašistična centrala v podzemlju in temi, kamor ne seže oko svetovne javnosti. Iz te teme pa prihajajo valovi vedno hujšega in vedno bolj nesramnega in izzivajočega nasilja in terorja, ki se drzne celo že zahtevati preklic in prelom mednarodnih pogodb in sporazumov, ki so jih diplomati dolge tedne in mesece skrbno pripravljali, in hoče spraviti na kolena ugledne državne poglavarje kot npr. egiptovskega predsednika Sadata.

Fašizem ni samo število, ampak tudi kužni bacil, ki lahko okuži svet na široko. In svet bi se moral paziti pred tem okuženjem iz Arafatovega brloga.

J.

PRVA ŠTEVILKA REVIIJE KONTINENT

(nadaljevanje s 6. strani)

oblasti in svojega socializma. »Zdaj je že prišel trenutek, ko moramo sočustvovati ne s pisatelji, ampak z njihovimi zatiralci in preganjalci«, piše Sinjavski. »Rusko leposlovje se ima njim zahvaliti za svoj uspeh. Kaj hočete, pisatelj se slovesno požvižga nanje in mirno čepi v zaporu, ali v norišnici in je vesel: kajti to mu nudi lep motiv! Tudi če se mu hudo godi, si lahko mane roke: delo je dokončano! Lahko se ugotovi nov skok ruske literature najprej, predvsem na carini. Kaj danes predvsem iščejo pri izhodu? Rokopise! Ne zlata, ne briljantov in niti načrtov kake sovjetske tovarne, ne, rokopise. In kaj iščejo predvsem pri vstopu? Knjige. Knjige v ruskem jeziku. To pomeni, da ruska literatura, ki potuje sem in tja, le nekaj velja... ..Ko so odkrili neki moji znanci v kovčku izvod »Dr. Živaga«, so jo takoj položili na ambulatno mizo in jo podvrgli natančnemu ginekološkemu pregledu, da bi našli še kak drug prepovedan roman. To je dobra stvar. In koristna. Pomeni, da knjiga kaj velja; iščejo jo, jo love in ona bežeč in skrivajoč se, zatekajoč se v podzemlje, zadobiva moč in težo. Danes na tržišču niso kvotirani dolarji, ampak rokopisi.«

Solženicin je objavil tudi nenavaden dokument, poročilo, ki so ga objavili marca 1918 delegati proletarcev v Petrogradu, takoj po begu vlade iz Moskve. V poročilu razkrivajo svoje razočaranje nad sovjetsko oblastjo. Na koncu najdemo še pogovor z Otom Filipom o getu ali emigraciji pisateljev na Češkoslovaškem ter članek Carla Gustava Ströhma »Dialog o Vbhodni Evropi v pogovoru z Milovanom Djilasom«.

Revija prinaša tudi dve pesmi Josipa Brodskija, ki imata naslov »Konec Belle epoque« in »V deželi jezer«. Obe sta ubrani na osnovni ton in smisel revije KONTINENT.

Ime *Benacus* za jezero pa znamuje virnat, močvirnat, vodni kraj. Taki kraji so npr. Benetky na Češkem, Benetki v ljutomerski fari in ob Cerknškem jezeru.

V sanskritu pomeni beseda *vana* vodo, od tod menda slovensko narečno »bana«, »benas«, kraj Banja loka na Kranjskem, Banjaluka v Bosni. Mogoče je ostanek tega tudi slovenska loka od »locus«, od (banja) loka (= travnik ob vodi).

Pesniku Catullu je kritični gramatik Quintilian (Inst. c. 15) — tako Davorin Trstenjak — očital njegove barbarizme. Eden od teh barbarizmov je bil *cabartina*, s katero je Cotull označeval čevlje iz surovega usnja, *cabartina crepida*.

Iz istega korena kot »cabartina« sta sanskritsko *kr'tti* in latinsko *cortex* v pomenu (drevesna) skorja, lupina, S tem v zvezi je koren *kart* (findere), iz tega je slovensko *črtalo*. Zanimivo, da pravijo na Tolminkem, oko zarežejo drevesno skorjo krog in krog, tako da drevo vsahne, da drevo »včrtijo«. Iz korena *kart* ali *kar* pride z dodajanjem pomenskih pripon beseda *kar-ba-at-ina*, podobno kot gov-goved-govedina. Soglasnik *b* se navadno spreminja v *v* in s tem nastane *karvatina*, *carvatina*.

(Dalje)

Za prostovoljne zasebne slovenske šole v Argentini je izšla knjiga »Slovenski svet«, za najmlajše pa knjiga »Zdomski živčav«.

ŠAH

Pravcatega razsvetljenja terjajo od komentatorja težke pozicijske in vsaj na videz puste partije, s kakršnimi sta nas v finalni fazi obdarila zmagovalca Karpov in drugouvršeni Portisch.

V pričakovanju takšnega razsvetljenja si dovoljujemo opozoriti bralca na presenečenje, ki je butnilo na dan ob samem začetku milanskega veleturnirja: favorit za prvo mesto poražen (in kako poražen!) od favorita za zadnje.

Priznavamo, da nas boli srce, ko poročamo o tem porazu velikega Letonca, bivšega svetovnega prvaka Talja. Toda, ali ni samo prav, da kronistova dolžnost prevlada nad šahistovo simpatijo?

UNZICKER - TLJ
Sicilijanska obramba

1. e4 c5, 2. Sf3 e6, 3. d4 cd4, 4. Sd4: a6, 5. Sc3 Dc7, 6. g3 Lb4, 7. Sde2 Sc6, 8. Lg2 Sf6, 9. 0-0 Le7, 10. Le3 Sg4, 11. Lf6 d6.

Seveda bi 11...e5 usodno oslabilo polje d5. 12. Sd4 Sce5

Po 12...e5 bi se partija lahko odvila tako: 13. Sd5 Dd8, 14. Ec6: bc6, 15. Se7 De7: (slabo je 15...ef5: zaradi 16. Sc8: Dc8:, 17. Dd6:), 16. Ld2.

13. Lc1 (grozi 14. f4 in 15. Dg4:) Sf6, 14. f4 Sc6, 15. Sc6: bc6:, 16. e5 de5:, 17. fe5: Sd7 (ne pa 17...De5:??? zaradi 18. Lc6:+ itd.), 18. Lf4 g5 (črni sprejme izziv), 19. Le3 Se5:, 20. Se4 h6, 21. Dh5 Sg6 (grozilo je med drugim 22. Ld4), 22. Le3 Se5:, 20. Se4 h6, 21. Dh5 Sg6 (grozilo je med drugim 22. Ld4), 22. Tf2 De5, 23. Taf1 Th7, 24. Tf7: Trf7, 25. Dg6: Dg7, 26. Sd6 Ld6:, 27. Lc6:+ Ke7, 28. Tf7+ Df7:, 29. Dh6: (zamenjava dam je prezgodnja, a tudi nepotrebna) Le5, 30. Dg5+ Kd6.

Na 30...Lf6 bi sledil čudovit mat: 31. Lc+ Kd8, 32. Lb6+ Ke7, 33. Dc5 mat.

31. La8: Dc7??

Grozila je splošna zamenjava po 32. Lc5+ Kc5:, 33. De5:+ Kb6, 34. Db8+ Lb7, 25. Db7:+ itd.

32. De5:+ Črni se vda.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. ♦ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 ♦ Odgovorni urednik: Drago Legiša ♦ Tiska tiskarna Graphar Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 77-21-51

Dekle z zaprtimi očmi

36

Napisal Pierre L'Ermite

Prevedel Lovro Sušnik

ŠESTNAJSTO POGLAVJE

Stara in častivredna zakonca Mathatias v »Uvelih rožah« sta bila nemalo začudena, ko sta zagledala avto, v katerem sta se pripeljala gospoda Adolf in Ludvik Hughe, da si ogledata vilo »Dudeldum«.

Strideset let sta že strigla tu, mož in žena, lase mornarjem — spočetka na zelo preprost način — in jih brila, kakor sta pač znala ali neznala.

A v tem trgu, ki ga Parižani tedaj še niso poznali, niti kmet niti mornar na potovanju nista stavila velikih zahtev — glavno, da je bilo poceni.

Sicer pa sta se bila zakonca pozneje, ko so začeli tujci kar preplavljati kraj, primerno modernizirala; normanska kočja, ki so jo prijetno zaljšale cvetlice in zobajoče kokoši, je postala »lavatory« (frizerski salon) z zrcali in je vzdrževala tudi slugo.

Skratka, tako dolgo sta strigla in prodajala lase, zlasti tisti čas, ko so vaška dekleta pri posnemanju mestnih podlegla nalegljivi norosti, da so si dajala striči lase — in mnoge so imele prekrasne —, namazala sta toliko čeljusti z milom, obrila toliko brad, vsilila toliko drgnjenja, razpečala ob sezoni toliko kosov mila in steklenic kolonjske vode, da se jima je posrečilo djati na stran dovolj denarja, da sta mogla predelati neko staro dedovo hišo v lepo vilo za Parižane.

Povrh sta imela srečo, da sta naletela na ognjevitega stavbenika z dokaj dobrim okusom. Hiša, ki je bila velika, celo zelo velika, je nudila sedaj vse na kmetih mogoče udobnosti. Vsa okna so bila opletena s krvoločnicami ali vrtnicami. Velik salon je bil na široko odprt na morje. Celota je bila slikovita, nepričakovana, prešerna... okus moderen, segajoč križem preko starinske in tihe zgradbe, ki je bila dajala zavetje več kmečkim rodovom.

In ko je bila vila dovršena, je arhitekt pransil v smeh, tako čudno smešna se mu je zdela v tem morskem okrasju.

»Ali ste si že izbrali kako ime zanjo?« je vprašal nekega dne zakonca Mathatias, prihajajoč z vrte poti Sv. Nikolaja.

A brivski par ni bil še nikoli pomislil na to neznatno podrobnost.

»No, jaz na vajinem mestu bi jo imenoval — vilo "Dudeldum"!«

Mathatiasovima se je zdelo to ime sicer dolgo, a imelo je to prednost, da ga ni bilo mogoče zamenjati z neštevilnimi vilami, ki so se imenovala Moja želja, Moje sanje, Samota, Vila vrtnic, Cvetoče vrtnice, Rožni vrt, Normanska kočja, Vila v Krešah itd., ki jih mrgoli povsod po Normandiji.

Po drugi strani pa je imelo to neprijetnost, da je kmalu začela ugajati odjemavcem neke posebne vrste. In tako je bila tudi Lily dejala Ludvikju Hughu, ne da bi bila vilo videla:

»Ta vila mi je kar všeč!... Na vsak način jo moram vzeti v najem za svojo drago Lilico in sicer takoj, da nama je kdo drug ne odpihne.«

In to se je res zgodilo z dokaj neženeranim pismom že konec maja.

Mathatiasova sta bila vseeno v skrbeh zaradi te naglice — ti odjemavci človeka tako zbegajo — in sta pričakovala, da bo sta videla prijadirati s pričetkom poletja kako malo Parižanko takšne vrste, kakršno je bilo ime njune vile. Nenadno pa se prikaže resen oče v spremstvu pozornega in spoštjivega sina.

»Manjka samo še Sv. Duh!« je vzkliknila gospa Mathatias, ki se je hotela spoznati na bogoslovje in je imela svoj sedež v cerkvi.

»Mogoče pa ni tako daleč ta sv. Duh!« je odgovoril Ludvik Hughe, ki je mislil na marsikaj.

Moža sta pregledala vilo, ki jima je kljub svoji smešnosti čisto ugajala. Saj tudi ni stala v kotlini kot trg, temveč v določeni oddaljenosti od njega; slikovito je čepela v zelenem zatišju na strmi obali, obrnjena proti morju.

»Zdi se mi, da se bom tu pošteno odpočil«, je rekel oče... »Četsitam ti, da si tako hitro odkril to hišo. Vidiš, kako zlahkoto uspeš, če se le hočeš resno lotiti kake zadeve.«

»Ampak priznaj mi tudi, oče, da držim besedo in da si sedaj v tovarni z menoj res zadovoljen, ali ne?«

»Res je..., nekaj časa sém te skoraj ne spoznam več... Nekaj se je v tvojem življenju spremenilo... Rekel bi, da si pod kakim blagodejnim vplivom...«

»Morda!...«

(Dalje)

SSG TRST

(Nadaljevanje s 4. strani)

na vsedrjavni ravni absolutno podprlo predlog o dokončni ureditvi statusa gledališča slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. V zvezi s perečim vprašanjem premostitvenih kreditov je občinski odbornik za kulturo navedel skromnost podpor, ki jih v primerjavi z drugimi italijanskimi mesti tukajšnje krajevne uprave dajejo kulturnim ustanovam in še posebej gledališčem. Zato je nujno potrebno, da pride v zastavitvi nadaljnje kulturne politike v krajevem merilu do bistvenega premika, kar bo omogočilo nemoteno delovanje in razvoj ustvarjalnih prizadevanj na področju kulture.

VABIMO cenjene odjemalce naj obiščejo NOVO TRGOVINO S POHIŠTVOM v Ulici Castaldi 3 v Trstu - Tel. 762966 (pri Trgu Garibaldi).

OGLEDALI si bodo med drugim edino razstavo na Tržaškem vseh vrst izdelkov z n a n e TOVARNE MEBLO (kmečke dnevne sobe, skrinje, kmečki koti itd.) in velik izbor kuhinj Podjetja CUMINI.

pohištvo

KOZMAN